

ปลายแหลมคล้ายผลละมุดไทย บางชนิดมีรสหวานสนิท บางชนิดเปรี้ยวและฝาด พุทราเป็นไม้มักขึ้นเองตามป่าราบโดยทั่วไป (สัมฤทธิ์ และทวีเกียรติ, 2527)

พุทราจะเริ่มให้ผลผลิตแล้วหลังจากปลูก 8 เดือนถึง 1 ปี (ปลูกด้วยกิ่งทาบหรือติดตา) และให้ผลผลิตได้ไม่ต่ำกว่า 20 ปี อายุตั้งแต่เริ่มออกดอกถึงดอกบานประมาณ 20 วัน หลังจากดอกบานจนผลถึงผลแก่ประมาณ 60-75 วัน ผลผลิตเฉลี่ยต่อต้นสำหรับอายุ 2 ปี ที่เริ่มให้ผลผลิตแล้วประมาณ 100-150 กก./ต้น/ปี พุทราพันธุ์ผลโต เช่น เจริญทอง แอปเปิ้ล ใน 1 กก. จะมีผลประมาณ 10-15 ผล/กก. ฤดูกาลเก็บเกี่ยว ฤดูปลูกคืออยู่ระหว่างเดือน มกราคม - กุมภาพันธ์ แต่สามารถบังคับให้ออกในช่วงอื่นได้ เช่น มิถุนายน - ตุลาคม ส่วนการเก็บเกี่ยว ใช้มือปลิดจากต้นโดยตรง โดยเลือกเก็บผลที่แก่เต็มที่ จากนั้นจึงนำไปคัดขนาดเพื่อบรรจุและส่งขายต่อไป (สัมฤทธิ์ และทวีเกียรติ, 2527) การตัดแต่งเป็นวิธีปฏิบัติในสวนผลไม้อย่างหนึ่งที่ขาดไม่ได้ในระยะแรกๆ ของการปลูกไม้ผล มีความจำเป็นต้องตัดแต่ง หรือบังคับให้ต้นไม่มีรูปร่าง และลักษณะตามที่ต้องการ เพื่อไม่ให้เกะกะ ในการปฏิบัติงานสวน และเกิดผลดี ในการออกดอกติดผลในเวลาต่อไป การตัดแต่งเพื่อให้ต้นไม่มีรูปร่างตามต้องการนี้เรียกว่า "การแต่งทรงต้น" (training) ซึ่งปกติ จะทำในระยะ 2-3 ปีแรก ขณะที่ต้นไม้ยังมีขนาดเล็ก และอายุยังน้อยอยู่ พอต้นไม้โตขึ้น จนสามารถให้ดอกผลได้แล้ว จำเป็นจะต้องตัดกิ่ง ของพืชออกบ้าง เพื่อให้ส่วนที่เหลือทำหน้าที่ในการให้ประโยชน์เต็มที่ การปฏิบัติเช่นกรณีหลังนี้ เรียกว่า "การตัดแต่งกิ่ง" (pruning) การตัดแต่งกิ่งพุทราเป็น การตัดแต่งกิ่งอย่างหนัก (heavy pruning) ตัดแต่งกิ่งในปริมาณที่มาก ทั้งนี้เพื่อกระตุ้นให้เกิดกิ่งใหม่ขึ้น ทำให้เพิ่มคุณภาพและปริมาณของผล หลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิตจนหมดรุ่นไปแล้วจะต้องตัดต้นทิ้งให้เหลือแต่ตอ เสร็จแล้วบำรุงตอเรียกยอดใหม่ ได้ยอดใหม่แล้วบำรุงต่อไปตามปกติ ซึ่งยอดใหม่นี้จะเจริญเติบโตกลายเป็นกิ่งประธาน จากกิ่งประธานก็มีกิ่งแขนง-กิ่งย่อยออกมา และกิ่งแขนง-กิ่งย่อยนี้จะออกดอกติดผล ขั้นตอนตัดต้นต้องระวังเพราะส่วนของลำต้นพันธุ์ดีเสียอยู่บนต้นต่อพื้นเมือง ต้องพิจารณาให้ดีว่าลำต้นส่วนไหนเป็นตอพันธุ์พื้นเมืองและส่วนไหนเป็นลำต้นพันธุ์ดี การตัดต้นให้ตัดส่วนที่เป็นลำต้นพันธุ์ดีเท่านั้นโดยตัดให้เหลือความยาว (สูง) ไม่น้อยกว่า 30-50 ซม.เสมอ หลังจากบำรุงตอเรียกใบอ่อนแล้วจะมียอดแตกใหม่ออกมาจากส่วนตอ (ลำต้น) พันธุ์ดี ยอดแตกใหม่ชุดแรกจะเป็นกิ่งประธาน จากกิ่งประธานจะมีกิ่งแขนง และจากกิ่งแขนงก็จะมีกิ่งย่อย ซึ่งดอกและผลจะออกทั้งจากกิ่งแขนงและกิ่งย่อย ขั้นตอนนี้ให้พิจารณาตัดกิ่งแขนงและกิ่งย่อยที่บังแสงแดดต่อกิ่งอื่นออกบ้างเพื่อทำให้ทรงพุ่มโปร่งจนแสงแดดส่องได้ทั่วถึงทุกกิ่ง กิ่งที่ได้รับแสงแดดจะสมบูรณ์ดีกว่ากิ่งที่ไม่ได้รับแสงแดดหรือได้รับแสงแดดน้อย

วิธีดำเนินการ

- อุปกรณ์

1. ต้นพุทรา
2. ป้าย Tag
3. สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช
4. อุปกรณ์ตัดแต่งกิ่ง
5. ปุ๋ยคอกและ ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 และ 13-13-21

6. อุปกรณ์บันทึกข้อมูลและเก็บเกี่ยวผลผลิต

- วิธีการ

แบบและวิธีการทดลอง

วางแผนการทดลองแบบ RCB 4 ซ้ำ ใช้ระยะปลูก 4x5 เมตร 4 กรรมวิธี ดังนี้

กรรมวิธีที่ 1 ตัดช่วงเดือนมกราคม

กรรมวิธีที่ 2 ตัดช่วงเดือน เมษายน

กรรมวิธีที่ 3 ตัดช่วงเดือนกรกฎาคม

กรรมวิธีที่ 4 ตัดช่วงเดือนตุลาคม

วิธีปฏิบัติการทดลอง

1. ทำการปลูกพืชรากพันธุ์ดี จากต้นติดตาที่สมบูรณ์ดีแล้ว ใช้ระยะปลูก 4 x 5 เมตร กรรมวิธีละ 4 ต้นต่อซ้ำ ขนาดหลุม กว้างxยาวxลึก 50x50x50 ซม. รองก้นหลุมด้วยปุ๋ยคอก อัตรา 5 กก./หลุม ร่วมกับปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 200 กรัม/ต้น

2. ช่วงก่อนออกดอก ทำการปฏิบัติดูแลรักษา โดยการให้น้ำใส่ปุ๋ย โดยใส่ปุ๋ยคอก อัตรา 5 กก./ต้น ร่วมกับปุ๋ยเคมีสูตร 13-27-27 อัตรา 200 กรัม/ต้นและเมื่อต้นพืชรากเจริญเติบโตสมบูรณ์แล้ว จึงทำการตัดแต่งในช่วงเดือนต่างๆ ตามกรรมวิธี ที่กำหนด

การบันทึกข้อมูล

- วันปฏิบัติการดูแลรักษาต่าง ๆ
- การเจริญเติบโตของพืชต่างๆ
- องค์ประกอบของผลผลิต และผลผลิต
- ข้อมูลด้านโรคและแมลง
- ข้อมูลด้านเศรษฐศาสตร์
- ข้อมูลด้านสภาพภูมิอากาศเช่น อุณหภูมิ ปริมาณน้ำฝน

เวลาและสถานที่

ดำเนินการเป็นเวลา 2 ปี ตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2555 ถึง เดือน กันยายน พ.ศ. 2557

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสุโขทัย อ.ศรีสำโรง จ.สุโขทัย

7. ผลการทดลองและวิจารณ์ : เตรียมแปลงทดลอง วางผังแปลงทดลองและทำการปลูกพืชราก ในช่วงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2555 ดูแลรักษาแปลงเพื่อเตรียมต้นพืชรากสำหรับการทดลองและดำเนินการตัดแต่งกิ่งในกรรมวิธีที่ 4 ในช่วงเดือน ตุลาคม 2556 ตัดแต่งกิ่งในกรรมวิธีที่ 1 ในช่วง เดือนมกราคม 2557 ตัดแต่งกิ่งในกรรมวิธีที่ 2 ในช่วงเดือนเมษายน 2557 และตัดแต่งกิ่งในกรรมวิธีที่3 ในช่วงเดือน

กรกฎาคม 2557 พบว่า การตัดแต่งในกรรมวิธีที่ 4 พุทรมีการติดดอกในช่วงเดือนเมษายน ซึ่งเป็นช่วงฤดูแล้งไม่สามารถติดผลและพัฒนาผลจนเก็บเกี่ยวได้ และมีการออกดอกอีกครั้งในช่วงเดือนพฤศจิกายน กรรมวิธีที่ 1 ออกดอกติดผลในช่วงเดือนพฤษภาคมซึ่งสามารถผสมเกสรและติดผลได้ แต่ผลร่วงในช่วงที่มีอากาศครึ้มและมีฝนตกติดต่อกัน และจะออกดอกติดผลในช่วงเดือนพฤศจิกายน กรรมวิธีที่ 2 ติดดอกในช่วงเดือน พฤศจิกายน สามารถผสมเกสรให้ผลผลิตได้ กรรมวิธีที่ 3 สามารถติดดอกออกผลในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงมีนาคม ซึ่งเป็นช่วงฤดูแล้งไม่สามารถติดผลและพัฒนาผลจนเก็บเกี่ยวได้ และมีการออกดอกอีกครั้งในช่วงเดือนพฤศจิกายน

8. **สรุปผลการทดลองและข้อเสนอแนะ :** โดยธรรมชาติของพุทราสามารถผลิดอกและติดผลได้หลังจากทำการตัดแต่งแล้ว 7 เดือน แต่สภาพภูมิอากาศมีผลต่อการติดผลและการพัฒนาผลของพุทราด้วยซึ่งจากผลการศึกษาไม่สามารถให้คำตอบได้ว่าการตัดแต่งกิ่งในช่วงเดือนไหนสามารถทำให้พุทราให้ผลผลิตนอกฤดูได้

9. **การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ :** กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร เกษตรกร ผู้สนใจ

10. **คำขอบคุณ (ถ้ามี) :**

11. **เอกสารอ้างอิง :**

สัมฤทธิ์ เฟื่องจันทร์ และ ทวีเกียรติ ยิ้มสวัสดิ์. 2527. การศึกษาต้นตอพุทรา. คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 13 หน้า.

Chaptechno.blogspot.com/2008/02/blog-post_22.html สืบค้น วันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2558

http://www.dailynews.co.th/web/html/popup_news/Default.aspx?Newsid=161793
Et Template = 1 สืบค้น วันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2558

Kanchanapisek.or.th/kp6/sub/.../book.php?...5.. สืบค้น วันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2558

www.Kaset_loongkim.com/modules.php?name=Content

&pa=showpage&pid=61 สืบค้น วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2558

12. ภาคผนวก

ภาพที่ 1 ต้นพุทราก่อนการตัดแต่ง

ภาพที่ 2 ต้นพุทราหลังการตัดแต่ง

ภาพที่ 3 ต้นพุทรา ก่อนการตัดแต่ง

ภาพที่ 4 ต้นพุทรา หลังการตัดแต่ง

ภาพที่ 5 การเจริญเติบโตของต้นพุทราหลังการตัดแต่ง

ภาพที่ 6 การเจริญเติบโตของต้นพุทราหลังการตัดแต่ง

ตัดแต่ง มกราคม 2557

ตัดแต่ง เมษายน 2557

ตัดแต่ง กรกฎาคม 2557

ตัดแต่ง ตุลาคม 2556

ภาพที่ 7 เปรียบเทียบของแต่ละกรรมวิธีในช่วงเดือนกันยายน 2557